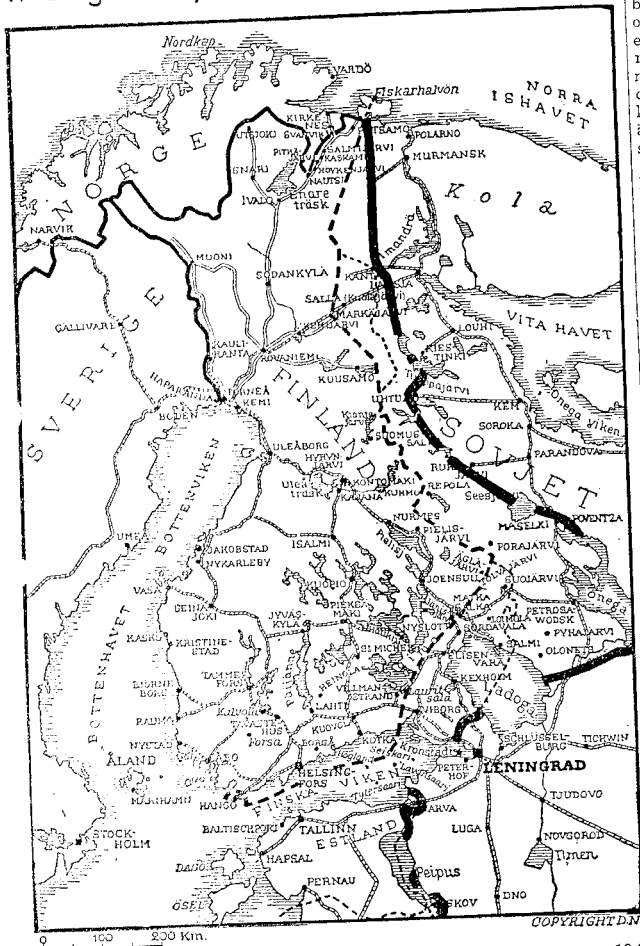

FINLANDS LÄGE.

Av Dagens Nyheters militäre medarbetare.

Karta över Finland med den nuvarande frontlinjen heldragen svart. 1940 års gräns är grovt streckad, och finare streckning markerar vad Finland fick avträda 1940.

Den del av fronten mot Sovjetunionen, som hålles besatt av finska trupper, är mer än 80 mil lång, däri räknat sjöfronten längs Onega, som fågelvägen mellan Svir och Poventsa överstiger 20 mil. De främsta finska linjerna går alltså på f. d. sovjetskyt område. Närmast 1939 års gräns står finnarna på Karelska näset och längst ifrån den vid Svir. Vid Systerbäck är terrängen öppen, men i övrigt ligger ställningarna mestadels i skog, som särskilt i öster omväxlar med vidsträckt myrmarker och har övervägande ödemarker. Svir-

fronten får sin särprägel av floden, som är ett icke föraktligt hinder.

På Karelska näset finns ett relativt rikt förgrenat vägnät till förfogande på båda sidor om fronten. Från Finland leder mot den tre järnvägar, av vilka den mellersta dock sammanlöper med den västligaste redan i Viborg. På ryska sidan är Leningrad trafikknuten framför andra, och dit leder ett flertal numera befriade banor från det inre av Ryssland från staden samt mot fronten två järnvägar.

Öster och norr om Ladoga är kommunikationerna vida sämre. Vagn-

tet är i allmänhet glest, och på finsk sida leder blott två järnvägar mot fronten. Svirfronten och Maaselkäområdet knyts samman medelst den del av Murmanskanbanan, som är i finska händer. Bakom de ryska ställningarna torde det vara än sämre ställt med förbindelserna. Mot Svir finns en bana från Leningradområdet, och norr om Onega utgör Murmanskanbanan den enda tvärförbindelsen som vid Sorokka grenar sig öster ut till samband med det ryska järnvägsnätet via Archangelskområdet, en lång och besvärlig omväg. Förmodligen används här även Vita havet i största möjliga utsträckning för transporttjänsten.

Finnarna står sålunda, om man håller sig till en enbart militär bedömning av förhållandena, för dagen vida gynnsammare till än före vinterkriget, och ännu mycket bättre ter sig dagsläget vid en jämförelse med läget vid och efter fredsslutet 1940. De har fått en avsevärt mycket kortare front att försvara sedan tyskarna övertagit den nordligaste frontdelen med avsnitten vid Kiestinki, Salla och Petsamo. Finska viken har kunnat helt behärras av finska-ryska sjöstridskrafter, som ända till på sistone hållit den ryska Östersjöflottan instängd och överksam i Kronstadt. Här är dock en radikal lägeförsämring att förutse i och med att den tyska spärren vid Narva forceras, vilket av allt att döma är nära förestående. Då så sker, kan ryska trupper väntas snabbt översvämma norra Baltikum och Finska vikens södra strand och därmed få tillgång till både goda hamnar i Tallinn, Baltischport m. fl. platser och väl belägna flygbaser för bekämpande av den finska hemorten. Försvaret till lands kommer med andra ord att förlängas med en kustfront utefter Finska viken ända bort till Ålands hav, och det flygstrategiska läget kommer också att avsevärt försämrats.

Det har tid efter annan ryktats om ryska anfallsförbereelser mot den finska-ryska fronten. Dessa rykten har hittills visat sig sakna all grund. Man har tvärtom konstaterat att ryssarna använt sekunda krafter i vakt-hållningen mot finnarna, medan trupper med högre kvalitet fått stå kvar längst i norr mot Dietts alpjägare. Skulle den kontakt som upprättats mellan den finska regeringen och de styrande i Moskva emellertid gå förlorad, är det väl sannolikt att Stalin så måningom kommer att slå ut en offensiv på endera eller båda sidor om Ladoga. Före tjällossningen lär det ej bli, utan tidigast sedan vägarna och terrängen på sidorna om denna torkat ut något så när, så att den ryska överlägsenheten i pansar kan till fullo utnyttjas. Det kan dock dröja länge än.

Finnarnas utsikter att värja sig i en sådan situation är av största intresse vid fredsdiskussionen. De utgör i själva verket ett av de värdefullaste korten i spelet om krig eller fred. Att det finska försvaret i längden aldrig kan stå emot en med sedvanlig rysk hänsynslös kraftinsats utförd offensiv är säkert, men än säkrare att ryssarna

måste räkna mer stora förluster, sannolikt långt större än under vinterkriget för att militärt nedkämpa den finska krigsmakten. Man kan invända häremot att ryssarna dock lyckats den gången med vad ingen tidigare förmått, att tillfoga Hitlers "övervinnliga" divisioner det ena nederlaget efter det andra, några av dem t. o. m. katastrofala. Och finnarnas resurser kan väl aldrig mäta sig med tyskarnas. Det är som vanligt, då hithörande ting föres på tal, vanskligt att vara för tvärsäker i omdömena. Det finns dock några faktorer till finsk förmån, som lätt förbises. Under sommarmånaderna och hösten 1941 visade sig finska trupper, som kämpade såväl som de tyska, vara de senare avsevärt överlägsna. Finnarna förstod att på ett helt annat och bättre sätt utnyttja skogen och finna sig till rätta i en terräng som för dem var hemman, men för tyskarna ovan och t. o. m. skrämmande i sin ödslighet och svårframkomlighet. Det har varit en omhuldad krigslögn att de ryska trupper som deltog i vinterkriget skulle ha varit av sämre kvalitet än exempelvis segerna vid Stalingrad. Det är mera troligt att det förhållit sig omvänt. Mätt man mot man är den finske soldaten alltså jämt, då han uppträder i finsk terräng, varje fiende överlägsen. Den finska förmågan att slåss i skog, ådagalagd redan under vinterkriget och bestyrkt även under sommarfälttåget 1941, har med visshet icke förflutits under tre års ställningskrig.

De finska truppers förbindelser med hemorten är — om de jämföres med t. ex. tyskarnas i öster — korta och ryssarnas möjligheter att verksamt störa dem genom partisanföretag relativt små och i stort sett begränsade till området bakom Svirfronten. Dess mellersta del ligger ej längre än ett 20-tal mil från den gamla finska gränsen, föga mer än från Boden till gränsen i Tornedalen. Längre mot norr blir etapplinjerna än kortare, och på Karelska näset går stridslinjen i gränsens omedelbara närhet.

Vinterkrigets verkliga överraskning var ryssarnas oväntat stora kraftutveckling på avsnitten norr om Ladoga upp mot Ishavet. Förutsättningarna för ett upprepande är emellertid sämre i dag. Kommunikationerna är så mycket svagare nu och knappast av den beskaffenhet att de medge den nödvändiga kraftsamlingen. Ryssarnas överlägsenhet i pansar torde icke kunna utnyttjas i erforderlig omfattning, och någon massinsats av artilleri torde ej heller vara att räkna med.

Det ligger ur finsk synpunkt annorlunda och sämre till på Karelska näset. En uppladdning för en offensiv kan ske snabbt. Terrängen är flerstädes lättframkomlig och överskådlig och gynnsam för de vapen som främst fallde utslaget vid Stalingrad och Summa på sin tid, pansar och artilleri. Mycket talar sålunda för att ryssarna vid en anfallsoperation mot Finland sätter in huvudkrafterna även denna gång mot Viborg. Kan de under en sommaroffensiv tvinga sig över Vuoksen — vilket de aldrig lyckades med under vinterkriget — och hota

järnvägsknutarna Elisenvaara och Sor-davala, då, men först då blir läget på andra sidan Ladoga ohållbart.

Det tog ryssarna tre månader under vinterkriget att nå terrängen i höjd med Viborg. Stridslinjen gick den dag freden slöts i stadens utkanter. Finnarna släppte aldrig ryssen över Vuoksen, trots att den låg med fast, tjock is. De tillkämpade sig vackra avväjningssegrar — uttrycket var visserligen ej uppfunnet vid den tiden — vid Suomussalmi, Ägläjärv, Tol-vajärvi m. fl. platser, och de tillfogade ryssarna kännbara förluster, även om de icke var av tillnärmelsevis den storleksordning ryssar och tyskar upp-levt därefter. Det har i det föregående visats att den finska hären denna gång står i ett vida bättre utgångsläge än vintern 1939-40, ryssarna däremot sämre. Luftkrigsläget är väl ungefär detsamma, d. v. s. ryssarna är mycket överlägsna, till sjöss är finnarnas läge i varje fall ej sämre. Dessa militära realiteter är säkerligen icke okända för Stalin och dem som närmast ho-nom har att ta ställning till den fin-ska frågan. De borde vara starka nog att ställa finnarna i ett förhandlings-läge, icke i ett kapitulationsläge.

Att förhandlingsläget varit gymn-sammare för finnarna ännu för någon månad sedan, före den tyska reträtten från Leningrads förstäder är en an-nan sak. Det finns dock tillräckligt mycket kvar på det finska aktiva kon-tot att det är värt att observera av realpolitikern Stalin. Har han utan betänkan och med samlat stöd av alla rättrogna ryssar offrat miljoner ryska liv på Rysslands befrielse, borde han dock tveka både en och två gån-ger innan han betalar Finlands kros-sande och Kuusinsens krönande med ytterligare hundratusenden ryssars liv. Det borde vara för mycket till och med för en ryss.

O.